
Cultuurnota 2026-2029

Cultuur verbindt

Gemeente
Alblasserdam

Inhoudsopgave

Deel 1 Voorwoord.....	4
Deel 2 Inleiding.....	6
2.1 Waarde van cultuur.....	6
2.2 Doel.....	6
2.3 Begripsomschrijving.....	6
Deel 3 Analyse lokale culturele infrastructuur.....	7
3.1 Rollen van de gemeente.....	8
3.2 Opbouw.....	8
Deel 4 Doelstellingen.....	8
4.1 Eigenheid van Alblasserdamse cultuur weergeven.....	8
4.1.1 Kunst in de openbare ruimte.....	9
4.1.2 Kunstenaars met een duidelijke relatie tot het dorp.....	9
4.1.3 Culturele evenementen.....	10
4.1.4 Cultureel erfgoed.....	10
4.2 Cultuur is van en voor iedereen.....	11
4.2.1 Cultuureducatie- en participatie.....	11
4.2.2 Cultuurcoach.....	12
4.2.3 Verstrekken van waarderingssubsidie.....	12
4.2.4 Huisvesten van culturele partners in gemeentelijk vastgoed.....	12
4.2.5 Cultureel netwerk.....	13
4.3 Toekomstbestendige cultuursector.....	13
4.3.1 Regionale samenwerking.....	13
4.3.2 Verankering voorzieningen.....	14

4.3.3 Aanvullende financieringsbronnen.....	15
4.3.4 Overzicht financiële middelen	15
Deel 5 Samenvatting	16

Deel I Voorwoord

Cultuur verbindt

Als er iets is dat we in de afgelopen collegeperiode (2022-2026) hebben gezien, is het dit: cultuur raakt, inspireert, is onderwerp van gesprek én verbindt. De rol van de gemeente is hierbij relatief klein, want veel gebeurt vanuit de inwoners zelf. De inwoners dragen de evenementen en bedenken de initiatieven. Zij 'bewaken' het verhaal van Alblasserdam, zij maken de muziek, zij dansen, zij maken kunst en willen dit tentoonstellen.

Een kleine terugblik met enkele hoogtepunten:

- We vierden 65 jaar gastvrijheid in de Wipmolen en **Landvast** (2023). Een fijne plek waar mensen elkaar ontmoeten bij uitvoeringen, films en tentoonstellingen, cruciaal voor het culturele leven in een gemeente.
- Onze jaarlijkse **evenementen** voor jong en oud: de Paardenmarkt en de Wielerronde, het Havenfestival met het Lammetjeswielfestival, Koningsdag en de intocht van Sinterklaas. Daar zijn weer onvergetelijke herinneringen gemaakt.
- Kunstenaars en amateurkunstenaars organiseerden twee **keer een kunst- en cultuurroute** in Alblasserdam (in 2023 en 2024). Het was een bruisende uitwisseling van schoonheid en technieken. De kunstenaars uit het Participand hadden hier een leidende rol bij.
- We stonden stil bij 125 jaar **Bibliotheek** (2024) in onze regio en in Alblasserdam. We hebben hier een lange traditie waar het om openbare leeszalen gaat.
- De stichting **Dichter bij de polder** presenteerde in 2024 een boek rondom het poëzieproject met 30 gedichten in en om Alblasserdam. De schoonheid van de Alblasserwaard kwam in woord en beeld naar voren.
- Onze basisscholen zijn in 2025 gestart met het **Cultuurmenu** om **cultuureducatie** met inzet van lokale verenigingen en kunstenaars vorm te geven. En cultuurparticipatie sluit aan bij inlooplekken als De Pion en het Odensehuis.
- De jaarlijkse **Open Monumentendag** ontsluit de verhalen van Alblasserdam. En **de opgraving van de Hawker Typhoon** (2024), een vliegtuig dat is neergestort in WOII, was aanleiding om een unieke muziekproductie met muziekvereniging Soli op te voeren.
- Er zijn **twee nieuwe kunstwerken** toegevoegd aan de openbare ruimte. Kunstwerken die vertellen over ons maritieme verleden: het Raadsel der dingen (2023) en het Kluisgat (2025).
- **Stichting Deltaconcerten** organiseert sinds 2022 **klassieke openluchtconcerten**, waar onder concerten bij **Werelderfgoed Kinderdijk**. Zo speelde bij de Blokkerse Wipmolen de bekende trompettist Eric Vloeimans.
- De **lokale omroep Klokradio** is op donderdagmiddag gestart met een uitzending over cultuur: **De voorstelling**.
- Bij de gerestaureerde **Souburgse Molen** zijn informatieborden geplaatst "Door windkracht aangedreven" met **het verhaal van de Alblasserdamse molens**.

Daarbij komen nog talloze optredens en uitvoeringen, muzieklessen voor jong en ouder, exposities, lezingen en nog veel meer.

Met deze cultuurnota bakenen we de rol van de gemeente af. We benadrukken hierbij dat we waar mogelijk samenwerken met omliggende gemeenten, zoals bij het bestuurlijk overleg cultuur in de Alblasserwaard. Ook de provincie Zuid-Holland heeft een belangrijke rol via de Erfgoedlijn Maritiem Industrieel Erfgoed.

Laten we koesteren wat we in Alblaserdam hebben en om ons heen blijven kijken naar wat er dichtbij huis nog meer gebeurt op cultureel niveau: een theater in Papendrecht, tien musea in de buurt en de viering van 750 jaar Alblaserwaard (in 2027) in het vooruitzicht. We wensen al onze culturele partners veel succes en alle inwoners veel culturele inspiratie, plezier en welbevinden door het rijke aanbod van kunst en cultuur in de gemeente Alblaserdam.

Namens het College van B&W

Margreet de Deugd

Wethouder Sociaal Domein, Onderwijs & Cultuur

Deel 2 Inleiding

2.1 Waarde van cultuur

In de gemeente Alblasserdam vinden we dat kunst en cultuur heel waardevol zijn. Zo vervullen ze op verschillende niveaus belangrijke functies. Op het niveau van de gemeenschap versterken ze de lokale identiteit en geven ze betekenis aan wat het inhoudt om Alblasserdammer te zijn. Binnen groepen - zoals verenigingen, geloofsgemeenschappen en andere sociale verbanden - bieden kunst en cultuur ruimte voor ontmoeting en samenwerking. De gezamenlijke beleving kan mensen met elkaar verbinden en draagt bij aan sterke onderlinge relaties. Op individueel niveau stimuleren kunst en cultuur persoonlijke groei en dragen ze bij aan mentale gezondheid en welzijn.

2.2 Doel

In 2019 presenteerden we onze laatste cultuurnota. Naast dat we cultuur waardevol vinden, liep onze cultuurnota in 2022 af. Deze twee redenen geven aanleiding om ons cultuurbeleid opnieuw tegen het licht te houden. Inmiddels bevinden we ons in een periode waarin de beschikbare financiële middelen onder druk staan. Dit vraagt om een realistische benadering van cultuurbeleid. In deze herijkte cultuurnota kiezen we er bewust voor om de aandacht te richten op de bestaande culturele voorzieningen en initiatieven in het dorp.

In deze notitie zullen we schetsen hoe onze culturele infrastructuur eruitziet en welke concrete stappen we willen zetten om deze te behouden. Daarbij houden we rekening met de beschikbare financiële middelen en zoeken we naar manieren om cultuur duurzaam te verankeren in de lokale gemeenschap. Om dit op een effectieve manier te kunnen doen, is het van belang dat we onze rol binnen het lokale cultuurbeleid helder definiëren.

2.3 Begripsomschrijving

Cultuur en kunst

Wanneer we het in deze notitie over cultuur hebben, dan bedoelen we specifiek lokale culturele uitingen, in het bijzonder kunstvormen zoals evenementen, film, media, literatuur, professionele kunst, amateurkunst, dans en muziek. Deze disciplines worden actief beoefend en beleefd door onze inwoners en vormen daarmee een belangrijke basis voor ons lokale culturele infrastructuur.

Het is van belang te erkennen dat kunstvormen niet altijd instrumenteel hoeven te zijn. Wanneer kunst uitsluitend als middel wordt ingezet, doen we geen recht aan alle kunstenaars in ons dorp. Kunst is ook gewoon kunst. Verderop in deze notitie zullen we ons positioneren ten opzichte van zowel de autonome als de instrumentele benadering van kunst en cultuur.

Deel 3 Analyse lokale culturele infrastructuur

Alblasserdam onderscheidt zich als relatief kleine gemeente door een breed en actief cultureel veld met diverse organisaties en verenigingen, dat door inwoners wordt gewaardeerd. Uit onderzoek¹ blijkt dat 46% van de ondervraagden vindt dat er een ruime keuze aan culturele activiteiten is. Maar liefst 55% geeft aan dat er genoeg culturele activiteiten in Alblasserdam zijn. In vergelijking met andere gemeenten in de Drechtsteden scoort Alblasserdam opvallend goed. Om inzicht te krijgen in de huidige culturele infrastructuur, maken we gebruik van het ringenmodel van VNG² als analysekader.

Cultuurdomein	Onderdelen	Lokaal aanbod < 30.000 inwoners
Media en letteren	Omroep, letteren en bibliotheken	Openbare bibliotheek, lokale omroep de Klokradio, lokale kranten en websites, Taalhuis en Taalcafé.
Cultureel erfgoed	Musea, collectiebeheer, monumenten en archeologie	25 Rijksmonumenten en 8 gemeentelijke monumenten, tal val archeologische vondsten, archivering van lokale kranten, Huis van Zessen, Museummolen Blokweer en Molen Souburgh.
Beeldende kunst en bouwkunst	Architectuur, vormgeving van de openbare ruimte, tentoonstellingsruimte	Aandacht voor beschermd dorpsgezicht bij bouwprojecten, beeldenroute, 47 beelden in de openbare ruimte, tentoonstellingsruimte in cultureel centrum Landvast en Rederij.
Amateurkunst en kunsteducatie	Amateurkunstverenigingen (muziek, dans, toneel), kunst-/cultuureducatie	Amateurkunstverenigingen (muziek, dans), ruimtes voor beoefening van (amateur)kunst in cultureel centrum Landvast en gecoördineerd aanbod van cultuureducatie op scholen (CmK) en de Kunst- en Cultuurroute.
Podiumkunsten	Live-uitvoeringen van muziek, musical, opera, ballet, moderne dans, toneel, circus en kleinkunst	Diverse optredens/concerten in cultureel centrum Landvast, professionele koren en optredens van artiesten op festivals.
Films	Filmvertoningen	Filmvertoningen in Landvast.
Festivals	Culturele evenementen en muziek/podiumkunstenfestivals	Jaarlijkse evenementen zoals Koningsdag, Havenfestival, St. Jacobus Paardenmarkt en intocht van Sinterklaas en wielerrondes.

¹ Onderzoekcentrum Drechtsteden Cultuur en evenementen bijlagen regio 2024

² De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

3.1 Rollen van de gemeente

De culturele sector laat zich niet eenvoudig regisseren en dat is vaak ook helemaal niet nodig. Veel lokale initiatieven ontstaan op natuurlijke wijze, zonder aansturing door de gemeente. Echter, wanneer de gemeente verantwoordelijk wordt gehouden voor bepaalde voorzieningen - zoals cultuureducatie en bibliotheken - is actieve betrokkenheid wel noodzakelijk.³ Afhankelijk van de context vervult de gemeente dus verschillende rollen om de cultuursector tot zijn recht te laten komen:

- **Richting geven** aan de cultuursector door beleidskaders te formuleren.
- **Ondersteunen** via het beschikbaar stellen van vastgoed en het verstrekken van incidentele en structurele subsidies.
- **Faciliteren** door verbindingen te leggen tussen domeinen, kennisdeling te stimuleren en incidentele subsidies te verstrekken aan initiatieven die bijdragen aan beleidsdoelen.
- **Stimuleren** door voorwaarden te stellen in subsidieregelingen en resultaten actief te monitoren.⁴

3.2 Opbouw

De analyse van onze lokale culturele infrastructuur laat zien dat Alblisserdam beschikt over een rijk en divers cultureel aanbod, gedragen door een actief cultureel veld. Deze stevige basis vormt het fundament voor ons cultuurbeleid. In deze notitie kiezen we er bewust voor om de focus te leggen op het behouden van bestaande samenwerkingen, initiatieven en voorzieningen. Deze keuze sluit direct aan bij de volgende drie doelstellingen die de komende periode centraal in ons beleid staan. Door lokale culturele initiatieven en (immaterieel) erfgoed te behouden, **1. geven we de eigenheid van de Alblisserdamse cultuur weer** en blijven we trouw aan de identiteit van ons dorp. **2. Cultuur van en voor iedereen** komt tot uiting in het brede en toegankelijke aanbod, waarin ruimte is voor professionele en amateurkunst, voor alle leeftijden en gemeenschappen. Door hier consequent op in te zetten, blijft cultuur voor iedereen toegankelijk. Tot slot draagt onze koers bij aan **3. een toekomstbestendige cultuursector**, doordat we blijven investeren in bestaande voorzieningen en regionale samenwerking.

Deel 4 Doelstellingen

4.1 Eigenheid van Alblisserdamse cultuur weergeven

De komende periode blijven we inzetten op het versterken van de culturele eigenheid van Alblisserdam. Lokale verhalen, tradities en kunstuitingen vormen de basis van onze dorpsidentiteit en dragen bij aan verbondenheid tussen inwoners. Door deze eigenheid zichtbaar en levend te houden, behouden we wat ons als gemeenschap uniek maakt.

³ Rol gemeenten en provincies bij cultuurbeleid volgens de Rijksoverheid

⁴ We formuleren de rollen van onze gemeente graag op dezelfde manier zoals gemeente Dordrecht eerder heeft gedaan in de Cultuurnota 2023

4.1.1 Kunst in de openbare ruimte

We hebben altijd veel geïnvesteerd in kunst in de openbare ruimte. We hechten veel waarde aan kunst in de openbare ruimte, omdat we vinden dat kunst van en voor iedereen is. In onze structuurvisie 2040 staat beschreven dat Alblasserdam een dorp is met twee gezichten. Enerzijds is het een historisch dijkdorp met een zekere robuustheid, stedelijkheid en maritieme bedrijvigheid. Anderzijds is het een polderdorp: kleinschalig en groen.⁵

Veel van onze kunstwerken sluiten inhoudelijk aan bij het thema van maritieme bedrijvigheid. Een treffend voorbeeld hiervan is het Havengebied, waar verschillende beelden zijn geplaatst die samen het Rondje Haven vormen: een wandelroute door een dynamisch en voortdurend veranderend deel van het dorp. Daarnaast staat Het Kluisgat symbool voor de maritieme industrie die nog steeds een belangrijke rol in onze lokale economie speelt. Ook Het Raadsel der Dingen vertelt een verhaal over onze maritieme bedrijvigheid, maar dan vanuit een historisch perspectief. Het verwijst naar twijnblokken die vroeger werden gebruikt in de touwbaan, en daarmee naar een ambachtelijk verleden dat nog steeds deel uitmaakt van de identiteit van het dorp.

In de komende periode kiezen we ervoor om geen nieuwe kunstwerken aan te schaffen of te faciliteren. Wel blijven we de bestaande kunstwerken in de openbare ruimte onderhouden op het huidige kwaliteitsniveau. Daarnaast willen we ons inzetten om onze bestaande kunstwerken beter zichtbaar en toegankelijk te maken voor een breder publiek, zodat meer mensen in aanraking kunnen komen met de verhalen van Alblasserdam.

4.1.2 Kunstenaars met een duidelijke relatie tot het dorp

Alblasserdam kent een aantal bijzondere kunstenaars die een waardevolle bijdrage leveren aan de eigenheid van het dorp. We vinden het belangrijk dat makers een sterke band hebben met Alblasserdam. Doordat zij diepgeworteld in de lokale gemeenschap zijn, beschikken zij over kennis van de geschiedenis, verhalen en tradities die het dorp kenmerken. Door hun werk blijven deze elementen zichtbaar en levend.

We juichen toe dat kunstenaars vanuit een lokaal perspectief werken. Daarmee blijft niet alleen hun kunst behouden, maar ook het culturele erfgoed en de identiteit die zij tot uitdrukking brengen. We zijn bereid lokale kunstenaars te ondersteunen wanneer een initiatief de culturele eigenheid van Alblasserdam aantoonbaar verrijkt. Op die manier versterken we een herkenbare culturele omgeving. We willen hier echter benadrukken dat ondersteuning niet altijd

⁵ Structuurvisie Alblasserdam 2040

financieel van aard is. Ook het faciliteren van netwerken, het bieden van zichtbaarheid via gemeentelijke communicatiekanalen, of het meedenken over projectontwikkeling kan van toepassing zijn.

4.1.3 Culturele evenementen

Evenementen zijn vaak gebaseerd op historische gebeurtenissen of tradities. We vinden culturele evenementen in Alblasserdam belangrijk, omdat ze zorgen voor overdracht van kennis, gebruiken en verhalen. Op deze manier houden we het collectieve geheugen van het dorp levend. Alblasserdam kent een rijke evenemententraditie. Onze lokale evenementen variëren van het vieren van nationale rituelen zoals Koningsdag en Sinterklaas, tot braderieën, wielerrondes, muziektournees en historische vieringen.

Een sprekend voorbeeld van een historische viering is de St. Jacobus Paardenmarkt, waarvan al sinds 1434 melding wordt gemaakt. Deze markt vindt jaarlijks plaats in de week van 25 juli. Waar men vroeger kwam om paarden te kopen, is de St. Jacobus Paardenmarkt tegenwoordig een levendig dorpsfeest met een breed aanbod aan zoetwaren, bloemen, groenten, fruit en andere producten. Daarnaast zijn er op die dag hippische activiteiten en liveoptredens van lokale bands.

Om het collectieve geheugen van Alblasserdam levend te houden, blijven we in de komende periode inzetten op ondersteuning via waarderingssubsidies en incidentele evenementensubsidies. Deze intentie biedt echter geen garantie voor het voortbestaan van bestaande evenementen. Daarnaast kunnen nieuwe initiatieven in aanmerking komen voor ondersteuning, mits zij de eigenheid van de Alblasserdamse cultuur versterken. Het honoreren van nieuwe initiatieven kan daarentegen ten koste gaan van bestaande initiatieven binnen het dorp.

4.1.4 Cultureel erfgoed

Alblasserdam telt 25 rijksmonumenten, waarvan enkele te bezoeken zijn, zoals Molen De Blokker, Molen Souburgh, de Kortlandse Molen en het Huis van Zessen. We hechten veel waarde aan het behoud van de historische identiteit van het dorp. Dit blijkt onder andere uit de vaststelling van het beschermd dorpsgezicht. Binnen het beschermd dorpsgezicht bevinden zich ongeveer 330 panden en objecten die, hoewel geen officieel monument, van grote cultuurhistorische waarde zijn voor het karakter van Alblasserdam. Deze zijn door een eerder college aangemerkt als beeldbepalende panden. Wanneer een eigenaar wijzigingen wil aanbrengen die het openbare karakter beïnvloeden, wordt de Erfgoedcommissie om advies gevraagd.

Bij het behoud en de presentatie van erfgoed blijven we samenwerken met de Historische Vereniging West-Alblasserwaard. Deze vereniging speelt een belangrijke rol in het toegankelijk maken van de cultuurhistorie voor een breed publiek. Dit doen zij onder andere door het organiseren van tentoonstellingen, het geven van lezingen, het uitbrengen van publicaties en het betrekken van scholen bij diverse activiteiten.

4.2 Cultuur is van en voor iedereen

Deelname aan culturele activiteiten moet voor iedereen mogelijk zijn. In Alblasserdam wordt cultuur actief beleefd en beoefend door jong en oud, door zowel amateurkunstenaars als professionals. Deze brede betrokkenheid vormt het fundament van onze ambitie. In de komende periode zetten we ons in om het culturele aanbod toegankelijk te houden voor alle inwoners.

4.2.1 Cultuureducatie en cultuurparticipatie

Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) is een meerjarige subsidieregeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie, gericht op het versterken van cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs. Sinds de start in 2013 is deze regeling een belangrijke pijler voor cultuureducatie in Nederland. Ook in de vierde periode (2025–2028) blijft Samen Ontwikkelen voor Cultuur (SOC) onze vaste partner voor de vormgeving van activiteiten op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie.

Binnen cultuureducatie is één van onze ambities om kinderen in het primair onderwijs op een laagdrempelige manier deel te laten nemen aan cultuur. Een andere belangrijke ambitie van cultuureducatie is om kinderen hun competenties en talenten op het gebied van cultuur te laten ontdekken en verder te ontwikkelen. ⁶

In het schooljaar 2025/2026 is het Cultuurmenu geïntroduceerd. Dit programma biedt leerlingen tijdens schooltijd laagdrempelige kennismaking met diverse kunst- en cultuurdisciplines, waaronder beeldende kunst, dans, theater, muziek en erfgoed. Scholen kunnen tegen een kleine bijdrage kiezen uit een gevarieerd aanbod, afgestemd op hun wensen en behoeften. Het Cultuurmenu is ontwikkeld in nauwe samenwerking met lokale kunstenaars en culturele organisaties. Maar liefst 90% van het aanbod bestaat uit lokale makers, die vaak ook buitenschoolse lessen verzorgen. Zo krijgen kinderen de kans om hun talenten en vaardigheden dicht bij huis verder te ontwikkelen.

We streven ernaar om cultuurparticipatie te bevorderen voor alle leeftijden, van kinderen tot volwassenen. Enerzijds door hen op een laagdrempelige manier in contact te brengen met het kunst- en culturaanbod in de regio. Anderzijds door deelname aan cultuuractiviteiten te stimuleren bij kwetsbare doelgroepen, vanuit de overtuiging dat cultuurparticipatie bijdraagt aan welzijn, vitaliteit en gezondheid.

Onze combinatiefunctionarissen (hierna: ABC-team) blijven een belangrijke rol spelen in het bevorderen van cultuurparticipatie. Het ABC-team bestaat uit een buurtsportcoach, natuurcoach, cultuurcoach en leescoach. Dit multidisciplinaire team is opgezet om alle inwoners van Alblasserdam in aanraking te

⁶ Visie document ABC-team 2025

bringen met cultuur-, natuur- en beweegactiviteiten. Het ABC-team blijft de komende periode op regelmatige basis uiteenlopende activiteiten voor onze inwoners verzorgen.

4.2.2 Cultuurcoach

De cultuurcoach, verbonden aan SOC, speelt een centrale rol in het versterken van het culturele weefsel van Alblasserdam. Vanuit deze functie wordt ingezet op het toegankelijk maken van cultuur voor uiteenlopende doelgroepen. In samenwerking met lokale culturele partners ontwikkelt de cultuurcoach educatieve kunstlessen voor basisscholen. Daarnaast wordt actief samengewerkt met culturele en welzijnsorganisaties om passend aanbod te realiseren voor specifieke doelgroepen.

Op dit moment is de cultuurcoach acht uur per week beschikbaar voor bovenstaande werkzaamheden. Deze inzet kan worden aangepast indien de beschikbare middelen voor cultuureducatie en cultuurparticipatie wijzigen.

4.2.3 Verstrekken van waarderingssubsidie

Het verstrekken van waarderingssubsidies is een effectief middel om cultuurparticipatie voor iedereen in Alblasserdam toegankelijk te maken. Via deze subsidies ondersteunen we lokale organisaties en verenigingen die culturele activiteiten aanbieden voor een breed publiek. Hierdoor kunnen verenigingen en organisaties hun aanbod laagdrempelig, goedkoper of soms zelfs kosteloos blijven aanbieden, waardoor deelname aan culturele activiteiten in de komende periode toegankelijk voor alle inwoners in Alblasserdam blijft.

4.2.4 Huisvesten van culturele partners in gemeentelijk vastgoed

Door culturele partners, waaronder kunstenaars, onder te brengen in gemeentelijk vastgoed, dragen we bij aan het toegankelijk maken van kunst en cultuur voor alle inwoners van Alblasserdam. Geschikte en betaalbare huisvesting stelt organisaties en verenigingen in staat om hun activiteiten laagdrempelig aan te bieden. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om kunstenaars een plek te bieden, zodat zij kunst en cultuur letterlijk dichterbij de samenleving kunnen brengen. Een concreet voorbeeld hiervan is het Participand, waar momenteel kunstenaars gehuisvest zijn.

Omdat het aanbod van gemeentelijk vastgoed beperkt is, maken we hierin bewuste keuzes. Op dit moment geven we voorrang aan kunstenaars die een sterke link met het sociaal domein hebben, omdat we geloven dat zij op dit domein een goede invloed kunnen hebben. Daarnaast hebben we het afwegingskader maatschappelijk vastgoed⁷ vastgesteld dat ons helpt te bepalen aan welke partijen we ons vastgoed verhuren.

Hoewel het vinden van een geschikte huisvestingslocatie primair de verantwoordelijkheid is van de culturele partners zelf, hechten we er waarde aan om hen ook in de komende periode te blijven ondersteunen bij huisvesting. Daarbij realiseren we ons dat dit niet altijd op de gewenste locatie of onder dezelfde voorwaarden mogelijk zal zijn.

⁷ Afwegingskader bezit en afwegingskader verhuur gemeentelijke panden

4.2.5 Cultureel netwerk

Het cultureel netwerk in Alblasserdam bestaat uit een diverse groep mensen met een sterke affiniteit met kunst en cultuur. Tijdens de bijeenkomsten schuiven onder andere kunstenaars, muziekverenigingen, de Historische Vereniging, dansscholen, evenementorganisatoren en de cultuurcoördinator van SOC aan. Daarnaast is de gemeente onderdeel van dit netwerk. Regelmatig nemen ook betrokken inwoners deel aan het overleg en wordt de agenda gezamenlijk bepaald.

Tot voor kort beschikte het netwerk over een jaarlijks budget van € 5.000,-. Dit budget maakte het mogelijk om gezamenlijke culturele ambities te realiseren en initiatieven te ondersteunen die het culturele klimaat in Alblasserdam versterkten. Door noodzakelijke bezuinigingen is dit budget niet langer beschikbaar. Als alternatief kan de beleidsadviseur cultuur een coördinerende rol vervullen door culturele partners te ondersteunen bij het aanvragen van externe subsidies en het benutten van aanvullende financieringsmogelijkheden.

Daarnaast is het onze ambitie om in het nieuwe collegeprogramma opnieuw €5.000,- te reserveren voor het cultureel netwerk. Het cultureel netwerk is een belangrijk platform om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken. Iedereen met interesse in kunst, cultuur en maatschappelijke initiatieven kan aansluiten en meedenken. Juist deze open structuur maakt het een waardevol middel voor verbinding en samenwerking.

4.3 Toekomstbestendige cultuursector

Zoals beschreven in de analyse van de huidige culturele infrastructuur, beschikt Alblasserdam over een rijk cultureel aanbod, zeker in vergelijking met gemeenten van vergelijkbare omvang. Om die reden streven we ernaar om onze culturele infrastructuur in de komende periode te behouden en waar mogelijk te versterken.

4.3.1 Regionale samenwerking

Kunstgebouw

We werken samen met de gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Papendrecht, Gorinchem en Molenlanden om cultuur in de Alblasserwaard voor iedereen toegankelijk te maken. Deze gemeenten beschikken over een goede culturele infrastructuur, wat een basis biedt om op regionaal niveau samen te werken aan cultuurbeleid. Kunstgebouw vervult in deze regionale samenwerking momenteel een coördinerende rol. Binnen de kunst- en cultuursector ontsluit Kunstgebouw kennis en onderzoeksresultaten, ondersteunt culturele organisaties in Zuid-Holland en draagt bij aan de ontwikkeling van kwalitatieve

cultuureducatie voor het primair en voortgezet onderwijs.

Door gezamenlijk te werken aan gedeelde ambities, willen we als regio meer bereiken dan afzonderlijk mogelijk is. Zo beschikt de ene gemeente bijvoorbeeld niet over een poppodium, terwijl een andere geen bioscoop heeft. Door strategisch en integraal te kijken naar de gaten in het cultuuraanbod, kunnen we elkaar aanvullen en versterken. Dit zorgt ervoor dat inwoners van de hele regio kunnen profiteren van een gevarieerd cultureel aanbod, zonder dat elke gemeente alles zelf hoeft te organiseren. Op deze manier dragen we bij aan het behoud en de versterking van de culturele infrastructuur in Alblasterdam en in de regio.

We willen verkennen in hoeverre gemeenten hun culturele voorzieningen en programmering op elkaar kunnen afstemmen, zodat het aanbod elkaar versterkt in plaats van overlapt. Zo willen we onderzoeken of er een regionale cultuuragenda kan worden ontwikkeld waarin activiteiten uit de verschillende gemeenten worden gebundeld en gezamenlijk onder de aandacht gebracht. Dit zou de zichtbaarheid van het culturele aanbod kunnen vergroten en maakt het voor inwoners uit de hele regio eenvoudiger om te ontdekken wat er te doen is.

Erfgoedlijn Maritieme Industrie

We zijn bovendien partner van de Erfgoedlijn Maritieme Industrie: een route langs Hoek van Holland tot aan Gorinchem. Deze Erfgoedlijn verbindt de belangrijkste plekken die tussen 1870 en 1970 een rol speelden in de ontwikkeling van de maritieme industrie. We blijven de komende periode met de provincie, ondernemers, erfgoed- en onderwijsinstellingen samenwerken om de maritieme geschiedenis verder op de kaart te zetten.

4.3.2 Verankering voorzieningen

Bibliotheek

Vanaf 2027 zijn gemeenten wettelijk verplicht om hun inwoners toegang te bieden tot een volwaardige openbare bibliotheekvoorziening. Deze verplichting vloeit voort uit de zorgplicht die is opgenomen in de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Een volwaardige bibliotheek is een fysieke locatie die voor alle inwoners toegankelijk is, professioneel wordt bemand en minimaal vijftien uur per week geopend is. Daarnaast moet de bibliotheek invulling geven aan vijf maatschappelijke functies: het beschikbaar stellen van kennis en informatie, het bieden van mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en educatie, het stimuleren van leesbevordering, het faciliteren van ontmoeting en debat, en het toegankelijk maken van kunst en cultuur.⁸

In Alblasterdam onderstrepen we het maatschappelijke belang van goed bibliotheekwerk. Met ruim 3,3 miljoen volwassenen in Nederland die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen⁹, zien we het als onze verantwoordelijkheid om hier actief naar toe te werken. Conform de Wsob streven we er de komende periode naar om te voldoen aan het wettelijke minimum dat voortvloeit uit de zorgplicht. Dit betekent dat we inzetten op een centraal gelegen bibliotheekvoorziening die minimaal vijftien uur per week professioneel wordt bemand en invulling geeft aan de vijf maatschappelijke functies van de bibliotheek. Deze wettelijke verplichting zullen we verankeren in meerjarenbeleid, zodat ons bibliotheekwerk toekomstbestendig wordt geborgd.

⁸ Maatregelen voor meer en betere bibliotheken volgens de Rijksoverheid

⁹ Stichting Lezen en Schrijven 2024

Lokale radio

Volgens de Mediawet 2008 hebben we de wettelijke verantwoordelijkheid om één lokale publieke media-instelling aan te wijzen. Deze instelling krijgt de opdracht om media-aanbod te verzorgen dat aansluit bij de informatie-, cultuur- en educatiebehoeften van onze lokale gemeenschap.

Voor Alblasserdam hebben we invulling gegeven aan deze taak door de Stichting Lokale Omroep Alblasserdam en Molenlanden (Klokradio) aan te wijzen als lokale publieke media-instelling. Klokradio verzorgt radio-uitzendingen, nieuwsberichten en online informatie die specifiek gericht zijn op onze inwoners. Omdat het verzorgen van lokale publieke media een wettelijke verplichting is, blijven we ons hier ook in de komende periode actief voor inzetten.

4.3.3 Aanvullende financieringsbronnen

Om de culturele infrastructuur in Alblasserdam toekomstbestendig te maken, richten we ons in de komende periode op het versterken van de financiële basis. Naast de gemeentelijke middelen, die een belangrijke basis vormen, zullen we ook inzetten op aanvullende financieringsbronnen.

We streven ernaar om actieve bijdragen van derden te stimuleren, onder meer door middel van fondsenwerving, sponsoring en het benutten van subsidiemogelijkheden van het Rijk en de provincie. In de onderstaande begroting is zichtbaar dat op bepaalde onderdelen bezuinigd gaat worden. Het aantrekken van aanvullende financieringsbronnen kan in dat kader bijdragen aan het borgen van de culturele infrastructuur en het vergroten van de haalbaarheid van nieuwe culturele initiatieven. Om deze kansen optimaal te benutten, neemt de beleidsadviseur cultuur een verbindende en faciliterende rol op zich.

4.3.4 Overzicht financiële middelen ¹⁰

Taakveld	2026	2027	2028	2029
Waarderingsubsidies Cultuur en Sport	€26.000,-	€26.000,-	€26.000,-	€26.000,-
Onderhoud kunstwerken	€22.300,-	€22.300,-	€22.300,-	€22.300,-
Cultuureducatie en cultuurparticipatie	€46.371,-	€46.371,-	€46.371,-	€46.371,-
Kunst en cultuur	€0,-	€0,-	€0,-	€0,-
Openbare bibliotheek	€467.332,-	€417.322,-	€397.332,-	€397.332,-
Lokale radio	€12.536,-	€12.536,-	€12.536,-	€12.536,-
St. SSCA (Landvast)	€434.428,-	€334.428,-	€334.428,-	€334.428,-
Erfgoed	€10.600,-	€10.600,-	€10.600,-	€10.600,-
Totaal	€1.019.567,-	€869.557,-	€849.567,-	€849.567,-

¹⁰ Het is van belang te benadrukken dat onze financiële middelen onderhevig zijn aan jaarlijkse indexatie. In dit overzicht worden de middelen weergegeven exclusief deze indexatie

Deel 5 Samenvatting

In de komende periode richten we ons op het behouden en toekomstbestendig maken van de culturele infrastructuur van Alblasserdam. Met de beschikbare middelen realiseren we de volgende doelstellingen:

1. Weergave van de Alblasserdamse eigenheid

- Bestaande kunstwerken in de openbare ruimte worden onderhouden op het huidige kwaliteitsniveau.
- De zichtbaarheid en toegankelijkheid van kunst in de openbare ruimte worden vergroot. Hiervoor kunnen we onze gemeentelijke communicatiekanalen gebruiken.
- We blijven de samenwerking met lokale kunstenaars toejuichen.
- We blijven lokale evenementen ondersteunen die onze verhalen, tradities en gemeenschapszin levend houden.
- Het beschermde dorpsgezicht van Alblasserdam blijft behouden door structurele samenwerking met de Historische Vereniging West-Alblasserwaard.

2. Cultuur van en voor iedereen

- Het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en het nieuwe Cultuurmenu worden uitgevoerd in samenwerking met SOC.
- De cultuurcoach blijft zich actief inzetten om deelname aan cultuuractiviteiten voor iedereen toegankelijk te houden.
- Het ABC-team blijft culturele, sport- en natuuractiviteiten organiseren die bijdragen aan welzijn en vitaliteit.
- Lokale verenigingen, koren, dans- en muziekverenigingen worden ondersteund via waarderingssubsidies, zodat hun aanbod laagdrempelig en toegankelijk blijft.
- We doen ons best om culturele partners in gemeentelijk vastgoed te huisvesten.
- Indien mogelijk wordt opnieuw €5.000,- gereserveerd voor het cultureel netwerk, zodat samenwerking en kennisdeling tussen lokale partijen kan worden voortgezet.

3. Toekomstbestendige culturele infrastructuur

- Ondanks de geplande bezuinigingen blijven we voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bibliotheken: een centraal gelegen bibliotheek die minimaal vijftien uur per week professioneel bemand is en invulling geeft aan de vijf maatschappelijke functies (informatie, ontwikkeling, leesbevordering, debat en cultuurtoegang).
- De lokale omroep Klokradio blijft ondersteund als middel voor informatievoorziening, cultuurverslaggeving en lokale verbondenheid.
- We continueren onze actieve deelname aan de regionale samenwerking met Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Papendrecht, Gorinchem en Molenlanden en streven naar afstemming van het culturele aanbod.
- De beleidsadviseur cultuur speelt een verbindende en faciliterende rol in de aanvraag van externe middelen (fondsen, cofinanciering, sponsoring en subsidies) ter versterking van de culturele infrastructuur.
- We blijven met de partners Erfgoedlijn Maritieme Industrie samenwerken om de culturele infrastructuur in de regio verder te versterken.